

/// SZEMREVALÓ/SEHENSWert

Multikulti aniz

/// SCHREIBER ANDRÁS

A JÁRVÁNY MIATT A KORÁBBIKNÁL SZÚKEBBRE SZABOTT SZEMREVALÓ KÍNÁLATA SZERINT A NÉMET NYELVŰ FILM LEGÉGETŐBB KÉRDÉSE 2020-BAN AZ INTEGRÁCIÓ.

Több szempontból is érdekes az idei Szemrevaló mindössze négy alkotásra szorító játékos válogatása. A megszokottnál szegényesebb merítést persze részben magyarázza a koronavírus-járvány filméletet bénító mellékhatása – nemtelen is lenne sorolni a német nyelvű termés fájó hiányait (főleg, hogy a négy film közül kettőt a pandémia miatt csak idén nyáron kezdtek vetíteni a német mozik). Ugyanakkor épp a hiányok miatt kissé torzulhat a kép a német nyelvű mozgóképek iránt érdeklődő magyar nézőben, s könnyen azt hiheti, a német régió filmművészetében egzotikus-perzselő szelek fújnak, a világ állapotára és saját társadalmi jelenségeire oly érzékeny „germán film” érdeklődésének homlokterébe az integráció került. Legalábbis, ha a német-holland *Berlin Alexanderplatz*, a német-osztrák *Gypsy Queen* és a svájci *Wolkenbruch csodálatos útja a síksze*

dálatos útja a síksze karjaiba tematikai hasonlóságából indulunk ki – még akkor is, ha utóbbi nem egy friss bevándorló beilleszkedési harcát, hanem egy már megtelepedett közösség, a zürichi ortodox zsidó diaszpóra ifjú tagjának identitásproblémáját mutatja be.

Michael Steiner – Thomas Meyer azonos című regényéből készült – komédiája egyszerre 21. századi felnövéstörténet és asszimilációs mese, amelyben ugyanakkor nem a beilleszkedés, hanem épp ellenkezőleg, a kivonulás a nehéz. Az egyetemista Mordeháj Wolkenbruch (Joel Basman) a hirtelen szerelem, az egyetemen megismert „nemzsidó” lány miatt kerül összetűzésbe a számára mindenáron „rendes zsidó” feleséget szerezni akaró, életén egyébként is uralkodó anyjával, végső soron pedig az ortodox hagyományokkal és szokásával világgal. Hol van már Sólem

Mariko Minoguchi:
Végzet és kezdet
(Julius Feldmeier és Saskia Rosendahl)

Áléchem Istennel és a történelemmel sodródó, identitását őrző tejesembere?! A *Wolkenbruch csodálatos útja a síksze karjaiba* a ma már a valódi sokszínűség ellen dolgozó, összeolvasztó multikulturalizmus nézőpontjából mesél (így válik a film meggyőződések egybemosó jelképévé az izraeli kényszerkiránduláson bemutatott zsidó-buddhista szeánsz), s ezért aztán – meglehetősen valószínűleg ellenére – gyakorta csúfot űz egy közösség hagyománykövető életmódjából.

A *Wolkenbruch csodálatos útja a síksze karjaiba* főhőse – ha nagyon akar és képes hátrahagyni családot, neveltest és örökölt értékrendet – még könnyen betagozódhat a szabad szerelem és szabad fogyasztás világába, csupán új szemüveg, fiatalos hajviselet, némi borotvahab és divatos ruhák kellenek hozzá. A Burhan Qurbaní rendezte Döblin-adaptáció, a *Berlin Alexanderplatz* Bissau-Guineából a német fővárosba illegálisan vándorolt hőse, és Hüseyin Tabak drámájának, a *Gypsy Queen* Hamburgban beilleszkedni igyekvő romániai roma hősnője a sötétebb bőrszín miatt sokkal nehezebb helyzetben van. Tegyük hozzá, a két rendező nem csupán szolidáris a beilleszkedési trauma sújtotta bevándorlókkal, mindvégig megélt tapasztalatokról szólnak: mindketten Németországban születtek ugyan, de messziről érkeztek, Qurbaní szülei a szovjet invázió idején menekültek el Afganisztánból, Tabak családja a kurd-török konfliktus kirobbanása előtt érkezett Észak-Rajna-Vesztfáliába. Kettejük közül Qurbaní a harcosabb: a *Sahádában* (2010) három muszlim fiatal sorsán keresztül mutatja be az egyéniséget (vallási meggyőződést, értékrendet) kikezdő multikulturális Berlint, az *Iffak és erősekben* (2014) az idegengyűlölet fűtötte 1992-es rostocki zavargásokról emlékezett meg – és az Alfred Döblin 1929-es regényét fel- és átdolgozó *Berlin Alexanderplatz* tökéletesen illeszkedik a sorba. A börtönből szabadult Franz Biberkopfból egy Francis (Welket Bungué) nevű nyugat-afrikai menekült lesz, aki miután sikeresen partot ér Dél-Európában, megfogadja, hogy tisztességes életet fog élni – csak hát a feketemunka, az eseti rasszizmus, a nagyvárosi éjszakai élet és a rossz pártfogók, a kilátástalanság és a hontalanság érzete egyre

